

Par valsts pasūtījumu sociālā darba izglītībā Latvijas augstskolām

2021.gada 21.maijs

Liesma Ose,

Labklājības Ministrijas

projekta “Profesionālā sociālā darba attīstība pašvaldībās”

vecākā eksperte

Saturs

Valsts pasūtījuma informatīvā ziņojuma **struktūra**

Valsts pasūtījuma kritēriji un to vērtības (saskaņā ar IZM prasībām augstskolām, kuras piedāvā profesionālo augstāko izglītību)

Prasības studiju saturam un tā apguvei ieteicamo metožu klāsts (akadēmiskās studijas, pētniecība, darba vidē balstītu studiju elementi un studiju prakse)

Diskusija

Valsts pasūtījuma informatīvā ziņojuma struktūra

- Lietoto saīsinājumu un terminu skaidrojums
- Ievads
- **Situācijas raksturojums**
- **Izaicinājumi profesionālajā augstākajā sociālā darba izglītībā**
- **Pierādījumos balstīti risinājumi profesionālās augstākās sociālā darba izglītības kvalitātes pilnveidei**
- **Valsts pasūtījuma profesionālajai augstākajai sociālā darba izglītībai kritēriji un indikatori**
- **Valsts pasūtījuma profesionālajai augstākajai sociālā darba izglītībai organizācijas un īstenošanas procesa apraksts**
- Kopsavilkums un secinājumi

KRITĒRIJI

1. Kvalitāte.
2. Darba tirgus pieprasījums.
3. Ilgtspējīgas pieejas.
4. “Otrās iespējas” un īsā cikla programmas.
5. Absolventu monitoringa rezultāti.

Avots: Starpziņojums par jēdziena “izglītības kvalitāte” definīciju un to raksturojošiem kvalitatīvajiem un kvantitatīvajiem rādītājiem. 01.10.2019. Dr. Hans Vossensteyn, Mg. Frans Kaiser, Mg. Kestutis Jovaišas, Bc. Gatis Bolinskis, Mg. Kristaps Kovaļevskis, Dr. Ben Jongbloed, Mg. Rolandas Gumuliauskas, Mg. Akvilė Redko

2. ATTĒLS. “IZGLĪTĪBAS KVALITĀTES” DEFINĪCIJAS KOMPONENTES

Valsts pasūtījuma kritēriji un to vērtības I

Kvalitāte

Docētāju kvalifikācija
Praktiķu % starp docētājiem (min.vērtība 25%)
Studiju programmas pārvaldība
Studiju saturs un metodes
Darba devēju atsauksmes par absolventu darbu
Studējošo novērtējums gan studiju procesam, gan paša lomai profesijas apguvē
Absolventu novērtējums

Valsts pasūtījuma kritēriji un to vērtības II

Darba tirgus pieprasījums

Vai absolventi ir pieprasīti?
Vai studējošie kā praktikanti ir pierādījuši sevi kā perspektīvus profesionāļus?

Ilgspējīgas pieejas

Akreditācijas dati
Resursi studiju procesa nodrošināšanai
(cilvēkresursi, infrastruktūra, tehnoloģijas)
Prioritāte augstskolas politikā.

Valsts pasūtījuma kritēriji un to vērtības III

“Otrās iespējas” un īsā cikla programmas

Ir piedāvājums strādājošo tālākizglītībai
Ir pieprasījums šim piedāvājumam.

Ir plāni atsevišķu moduļu piedāvājumam saskaņā ar strādājošo pieprasījumu/ specializēšanās nepieciešamību profesijā.

Piemēram, sociālo pedagogu kvalifikācijas papildināšana ar sociālā darba profesionālajām kompetencēm un tālākizglītības risinājumi sociālā darba izglītības iestādēs nodrošināšanai.

Absolventu monitoringa rezultāti

Absolventu darba vietas, % to, absolventu, kuri strādā profesijā.

Absolventu atalgojums

(Skat.:

<https://www.izm.gov.lv/lv/media/11016/download> un atvērtie dati - pieejami e-l atvija.

Prasības studiju saturam un tā apguvei ieteicamo metožu klāsts |

Starptautiski salīdzināmas prasības

(atbilstība 2020.gada 1. augusta IFSW Sociālā darba izglītības un apmācības globālajiem standartiem, 2014.gada globālajai sociālā darba definīcijai un 2018.gada Globālajam ziņojumam par sociālā darba ētiskajiem principiem).

Studiju saturā koncentrēties uz cilvēktiesību aizstāvību un sociālā taisnīguma īstenošanu.

Mērķi:

- nodrošināt saskaņotību sociālā darba izglītības īstenošanā, vienlaikus atzīstot un novērtējot daudzveidību, vienlīdzību un iekļaušanu,
- nodrošināt, ka sociālā darba izglītība atbilst Starptautiskās sociālo darbinieku federācijas (IFSW) un Starptautiskās sociālā darba augstskolu asociācijas (IASSW) noteiktajām profesijas vērtībām un stratēģijai,
- nodrošināt, lai nākamajai sociālo darbinieku paaudzei būtu pieejamas izcilas kvalitātes mācīšanās iespējas, kuras ietver arī no pētniecības, pieredzes, politikas un prakses izrietošas sociālā darba zināšanas.

Prasības studiju saturam un tā apguvei ieteicamo metožu klāsts II

- a. Studiju saturs un mācību metodes atbilst augstskolā īstenotās studiju programmas **mērķiem**, gaidāmajiem rezultātiem un misijai.
- b. Nodrošināta pietiekami ilga mācīšanās un gatavošanās studiju **praksei**, nolūkā studiju laikā studējošos pilnībā sagatavot profesionālās prakses situācijām.
- c. Pastāv skaidri mehānismi, kā augstskola īsteno un **novērtē** studiju programmas teorijas daļas un studiju prakses elementu apguvi.

Prasības studiju saturam un tā apguvei ieteicamo metožu klāsts III

Studiju programmas pamata daļa (core) organizēta, ietverot šādas konceptuālās sastāvdaļas:

a) Sociālais darbs kontekstā: attiecas uz zināšanām, kas nepieciešamas, lai kritiski izprastu politiskas, sociāli tiesiskas, kultūras un vēsturiskas ietekmes, kuras ir veidojušas sociālo darbu.

b) Sociālais darbs praksē: attiecas uz prasmju un zināšanu kopumu, kas nepieciešams, lai izstrādātu un īstenotu efektīvu, ētisku un kompetentu intervenci

Prasības studiju saturam un tā apguvei ieteicamo metožu klāsts IV

- Divi būtiski komponenti bakalaura līmeņa studijās, ir sociālo problēmu tematika un sociālā darba teorijas un metodes.
- Abas lietderīgi balstīt šobrīd pasaulē akadēmiskajā sociālā darba tradīcijā dominējošajā sociālā konstruktīvisma pieejā.

Prasības studiju saturam un tā apguvei ieteicamo metožu klāsts V

- Daudzveidīgu zinātnes filozofijā balstītu teoriju izmantošana sociālajā darbā un to praktizēšana (humānisms, eksistenciālisms, sistēmu teorija un ekoloģiskā sistēmu teorija, kognitīvi biheiviorālā teorija, sociālās attīstības pieeja, kritiskā teorija un konfliktoloģija, feministiskā, pretapspiešanas un multikulturālisma pieejas).
- Svarīgi sociālā darba izglītībā teorijas aplūkot saiknē ar to ietvaros izstrādātajām metodēm, to nozīmi sociālā darba praksē, kā arī praktizējot konkrētus metožu izmantošanas piemērus.

Prasības studiju saturam un tā apguvei ieteicamo metožu klāsts VI

- Saiknē ar aktualizētā profesijas standarta prasībām, īpašu uzmanību studiju procesā nepieciešams pievērst psihodinamiskajai pieejai un krīzes intervences teorētiskajam pamatojumam, izmantojot uz uzdevumu vērstu praksi.
- Makropraksi sociālajā darbā lietderīgi aplūkot holistiski, kontekstā ar sociālās attīstības pieejām. Atsevišķu uzmanību nepieciešams veltīt sociālajai pedagoģijai, ņemot vērā profesijas standarta papildinājumu ar sociālpedagoģisko pienākumu un uzdevumu sadaļu. Uz risinājumu vērstā prakse, spēka perspektīva, naratīvās pieejas, aizstāvības īstenošana un pilnvarošanas pieejas īpaši aktuālas kļūst mezopraksē vai sociālajā darbā ar grupu.

Prasības studiju saturam un tā apguvei ieteicamo metožu klāsts VII

Metodes studiju procesā pakāpeniski nomaināmas, lekciju – semināru – patstāvīgā darba struktūru nomainot ar aktīvu pasniedzēju un studentu kopdarbu un kopīgu jaunradi gan auditorijā, gan tiešsaistē, gan, arvien vairāk – darba vidē .

- Lietderīga pasniedzēju - teorētiķu stažēšanās sociālajos dienestos, sociālās jomas NVO, citās iestādēs, kurās strādā sociālie darbinieki – skolās, slimnīcās, ieslodzījuma vietās.

Prasības studiju saturam un tā apguvei ieteicamo metožu klāsts VIII

- Prasmju apgūvē neaizstājama ir jaunapgūto prasmju praktizēšana, izmantojot (komunikācijas, praktisku uzdevumu) situāciju simulācijas un lomu spēles klātienē un tiešsaistē; arī, izmantojot darba vidē balstītas mācības uz vietas prakses iestādēs, pašvaldību sociālajos dienestos vai sociālās jomas NVO vai privātpraksēs.

Prasības studiju saturam un tā apguvei ieteicamo metožu klāsts IX

Studiju praksei ir jābūt pietiekami apjomīgai, ilgai un sarežģītus uzdevumus ietverošai. Prakses aprakstu studiju programmas direktors ietver studiju programmas aprakstā, bet balsta uz augstskolas studiju praksi reglamentējošu dokumentāciju – nolikumu un attiecīgiem rīkojumiem.

- Nepieciešama **prakses rokasgrāmata**, kurā sīki izklāstītas prakses uzdevumi, procedūras, novērtēšanas principi/kritēriji un sagaidāmie rezultāti.

Jānodrošina kvalificētu un pieredzējušu **prakses vadītāju izvēle un pieņemšana darbā**, kā arī jāparedz viņu sagatavošana darbam ar studentiem ievirzes sesijās. Vēlams prakses vadītājiem piedāvāt talākizglītības sesijas un supervīzijas.

Prasības studiju saturam un tā apguvei ieteicamo metožu klāsts X

Pētniecība: ieguldījums sociālā darba akadēmisko zināšanu radīšanā. Tas panākams, studiju procesā (1) skaidrojot zināšanu radīšanas procesu sociālajā darbā, dažādas metodoloģiskās pieejas un to izcelsmi; (2) nodrošinot studentiem iespējas kritiski novērtēt pētījumu rezultātus un apgūt pētniecības prasmes; (3) studentu iesaistīšanu pētniecības projektos.

Būtiski studiju procesā gan apgūt pētniecību kā profesionālam darbam ikdienā nepieciešamu prasmi, piemēram, lai veiktu klientu vajadzību izpēti un novērtēšanu, savas darbības analīzi (*action research*), izmantojot piemērotas izpētes metodes (dienasgrāmatas, refleksija par pieredzēto, dokumentācijas analīze u.c.), gan apgūt darbam sociālā darba kā zinātnes nozares attīstīšanai nepieciešamās pētniecības prasmes, galvenokārt, izstrādājot pētnieciskos studiju darbus un piedaloties augstskolas pētniecības darbu konkursos, starpaugstskolu pētnieciskos projektos sadarbībā ar pasniedzējiem un studiju prakšu vadītājiem.

Diskusija

Kvalitātes ietvars?

Resursi?

Tālākizglītība?

Liesma.Ose@lm.gov.lv

Paldies par uzmanību un iesaisti!